

No. 8 F Reg. 6tus Een Rigsdaler 36 Skilling

1813 Betales med ½ Deel mere.

Jeg - Margaretha Birgitte Chatharina von der Osten Priorinde og Jeg - Joachim Godsche Greve af Molkte. Curator for det af hendes Kongelige Høyhed, Høysalig Prindsesse Sophia Hedevig Stiftede Vemmetofte adelige Frøken-Kloster, kiende og hermed vitterliggiør at Vi paa egne og Med-Direktions Vegne haver stæd og fæst, ligesom Vi og hermed stæder og fæster til Hans Nielsen af Ebbeschou den Gaard i bemeldte Ebbeschou, Matricul No.4 som hans Fader Niels Olsen har beboet, men afstaaet, hvilken Gaard bemeldte Hans Nielsen for sin Livstiid og hans Kone saalænge hun efter hans Død forbliver i Enkestand maae bruge og i Fæste beholde, naar følgende Vilkaar opfyldes, til hvilke han, ved Reversal af dette Fæstebrev forbinder sig og sin Kone.

1.

Af Gaardens fulde Hartkorn 7 Tdr, 5 Skpr, 2 Fdk Ager og Eng, som er det Hartkorn denne Gaard efter Byens **Specielle Udskiftning*** har erholdt udreder Fæsteren alle Kongelige Skatter, Afgifter, Arbeyder og Laster? der til Kongens eller Landets Tieneste er eller herefter vorde paabuden intet undtagen være sig i Pænge eller in Natura, Tiende eller Tiende-Afgift, efter derom værende eller Bestemmende Akkordter og alle vedkommendes Rettigheder, alt til anordnede Tider og uden Restance.- Tiillige svarer og udreder Fæsteren af Dommer-Kornet og Stubberup Skoles Degne-Rettighed for den med Byens specielle Udskiftning nedlagte Gaard den Deel, som af det heele kan falde paa hans i Fæste havende Hartkorn at udrede.

2.

Udi aarlig Landgilde leverer Han til hvert Aars Martini? paa det Sted og den Dag, der for Ham lyster med? aarlig Pænge (=penge) 4 mk 8 sk, siger Fire Mark Aate sk Sølv Værdi Rug Tre Tønder, Byg. Fiire Tønder og Havre Tre Tønder saa og Smaaæ-Rædsel, eet godt Lam, 2de unge Giæs, 2de Høns og 20 stykker Æg, eller betaler samme? om Klosteret det forlanger, Ki...? efter Aarets Kapitels Taxst og Smaaæ Rædseler efter den Priors, Klosteret efter Landekiøb aarlig fastsætter og derudie i sin Tid maa i Klosteret det maatte fastsætte aarlig Tolv Rigsbankdaler Tre ? Mark Sølv Værdie.

3.

For Hoveriet af Gaarden, svarer Fæsteren aarlig i Pænge 50 Rbdlr Halvtredssindstve Rigsbankdaler Sølv Værdie, som erlægges udi 2de Terminer 1st Maj og 1ste November, hvergang med Fem og tyve Rigsbankdaler Sølv Værdie, uden Restance og desforuden, uden betaling Hiemfiøre? til Wemmetofte, eller Klosterets Betjente fra Hvilket Sted i Skoven det anviiises, aarlig 3de Favne Brænde af 1 eller 1 ¼ Allens Længde, ligesom det af Klosteret foranstaltes hugget og opsadt, samt forretter med samtlige Godsets forhen hoveriegiørende

Bønder aarlig Høesletter i Klosterets Dyre-Hauge (= Dyrehave), Mølleskov? og Kilde-Maden? med alt hvad til hørte Bjærgning fra disse Steder udfordres hvorunder tillige forestaaer? det avlede Høes Kiørsel og Indbringelse paa Stænger eller Lofter ved Klosteret eller Klosterets Betjente hvor anvises. Endvidere forretter Fæsteren følgende Kiørsel og Arbeyde mod derfor hver Deel anførte Betaling, nemlig:

a: om det fra Klosterets Side forlanges, og kiører Han hvad Skoven til Klosteret eller Betjente aarlig een Favn Brænde, af forhen nævnte Længde, mod Betaling pr. Favn, Een Rigsbankdaler Navne Værdie hvortil de bruges. og i Henseende til det forskiellige hvortil **Spandagene*** anvendes, bestemmes en Kiøge eller anden lige lang Reyse for en Spandag og hvad angaaer andre Kiørseler eller Spandags-Arbeyde da ansees den foran bestemte Betaling 3 Rbdlr N. W. at være fortjent, naar saameget hver Dag udrettes som efter Anordningerne er bestemt til en Spandags-Arbeyde. Den forommeldte Høeslet forettes enten Fogderieviis eller i hvad mindre Selskaber den maatte inddeele saa nøyagtig og promte, efter Tilsigelse derom, at Tab eller Skade derpaa, ikke skal andledes, ved Forsømmelse fra Fæsterens Side, anden Tiltale til Skadens og Tabets Erstatning. I Henseende til Kalksteens Kiørsler fra Steenbrudet til Udskibnings-Stedet ved Stranden, passer Han selv, den Ham beleyligste Tid, saaledes at det Quantum Han tilkommer at nedkiøre, haves nedkiørt paa Pladsen, inden hvert Aars Mikaeli (=Mikkelsdag 29. september) men saavel Brændekjørseler, uden eg imod Betaling, som og de for betaling betingede Spand og Gangdage, forpligtes han at forrette efter Tilsigelse i Omgang paa Godset, de Dage, Han derom tilsiges, under Forventning af Tiltale, til Straf efter Forordningen af 25 Martij 1791, og til at erstatte den Skade, hans Udeblivelse maatte forvolde Klosteret. Det følger i øvrigt af sig selv, at de bestemte Betalinger godtgjøres alene for det Arbeyde eller Reyser som i ethvert Aar virkeligen er forrettede og forlangte, hvorimod Godtgjørelserne kund ventes udbetalte af Klosterets vedkommende Kasse for enhver Reyse og ethvert Arbeyde, naar samme beviislig er fuldført.

4.

Ligesom Fæsteren ved dette Fæstebrevs 1ste Post er forbunden til at besørge samtlige Ham for hans Fæstegaard tilfaldende offentlige Arbeyder og Kiørseler til Kongens og Landets Tjeneste, saaledes paaligger Ham og fremdeles, i Overeenstemmelse med de Kongelige Anordninger, m.v. for hans Fæstegaards Andeel aarlig at afgive de fornødne Reyser og Pligt-Arbeyder, til Kirkens og Skolens Opbyggelse eller Repa?tioner, at deeltage i det Arbeyde og de Kiørsler som ved Bøndergaardens Udflytning og Jordens Indgravning ved Udskiftning, kan efter Anordningerne Kræves af enhver Fæster; at bortføre hans Landgilde til Kiøge, eller andet ikke længere fraliggende Sted, og ligesaa betinget og af Godsets øvrige Gaardfæstere \ en? akkordt om Hoveriets Ophævelse / indgaaet, at forrette aarlig 4re Spandage og 4re Gangdage, til at vedligeholde Veyen i Wemmetofte Hovedgaards Marker, med øvrige Gods kierlig? at tilføre det for Godsernes Fattige oprettede Hospital i Spiellerup 12te Favne Jordstøds* eller andet Brænde, saaledes som Klosteret lader samme opslaae eller hugge, at afgive aarlig 2de Bud til Klapjagter, naar

disse til at udrydde Ræve foranstaltes, og at tage Deel i de Arbeyder og Kiørsler, som ulykkelig Ildsvaade paa Klosterets Hovedgaarde, Betjent Boeliger og Bøndergods maatte foranledige efter den Inddeeling over Arbeydet, som da skeer til Omgang paa begge Godsers Gaardbeboere.

5.

Gaardens Bygninger som tilligemed Complet Besætning og Inventarium, ved lovlig Syn, uden nogen slags Mangel, paa anordnet Maade er bleven Fæsteren overleveret, efter det ved dette Fæstebrev hæftede Syns-Tingsvidne, forpligtes Han til at vedligeholde i ligesaa forsvarlig Stand, som samme er modtaget og ved Dødsfald eller anden Fratrædelse under Ansvar og Erstatning af hans Boe, at aflevere alt i ligesaa god Stand tilstrækkelig til Gaardens Drift.

6.

Gaardens Jorder skal Fæsteren forsvarlig dyrke og drive, efter den lagte Plan, eller saaledes som Klosteret maatte finde for godt at bestemme, hvorudi Han ingen Hindring maae gjøre, saa at Jorderne efter Giødskning stedse bruges efter hinanden, med ordentlig Omgang, og den Jord som aarlig udlægges til Hvile, bør Han besaae med Kløverfrøe, ikke mindre end 16 pund i hver Tønde Land, og saaledes skal Han være forpligtet, aarlig at udsaae i de til Hvile efter Brugen udlæggende Jorder, i det mindste 4re Lispund Kløverfrøe. Af Gaardens Høe-Auling eller anden Forring* maae ingen Tid sælges noget fra Gaarden, men alt, * Foder? saavidt ikke i Udskrivning eller Tiende bør afgives, skal den fortæres, ikke heller maae Han saae til halvt eller give sine Tjenestefolk Sæd paa Marken til Løn, under Sædens Confiskation og under Straf efter Anordningerne.

7.

Fæsteren tillades Underskovens Benyttelse i Gaardens Skov-Vænge efter Udviisning af Klosterets Skovrider, i rette Hugge-Tiid. Skulde Fæsteren, eller hans Folk, enten derudi, i Klosterets Skove, eller paa dets Grunde, foretage noget ulovligt Skovhugst, bliver Han derfor ansvarlig og straffes efter Forordningen af 18de April 1781. og er Fæsteren uberettiget til, at paastaae nogen Slags Udviisning, være sig af Gauntømmer? Brænde-ved, Giærsel* eller Tørv, da det alene beroer paa Klosterets godtbefindende, om noget deraf efter Omstændighederne kan fornødes. Den Piile-Plantning, som allerede er ved Gaardens Lod, maae Han bestandig holde vedlige, og for Manglerne derpaa staae til Ansvar. Hegnet omkring Gaardens Hauge, og Jordlod, skal Han stedste holde i forsvarlig Stand og saavidt ikke allerede er skeet, anvende de Steen som maatte findes paa Lodden, samt alene opkaste forsvarlige Jordvolde med dobbelte Grøfter og samme beplante med Piil, Tjøern eller **Hæssel***, saa at ingen døde Riisgiærder ere behøvende.

b. Fra Klosterets Kalksteen-Brud ved Faxe, nediører Han aarlig til Klosterets Udskibnings Plads ved Faxe Strand, 6 Cubic Favne Kalksteen, og samme paa Pladsen i Favne opsætter,

mod Betaling pr. Favn, Toe Rigsbankdaler 4 Mark Navne Værdie.

c. Forretter Han aarlig, til hvad Tider saadant fordres, otte Spanddage og otte Gangdage til adskilligt for Klosteret fornødent Arbejde, saasom Bygnings Tømmer eller andre Materialiers Transport, fra Skoven Ladestæderne paa Godsets Gaard, Faxe Steenbrud, eller nærmeste Kiøbstad, Kiøge eller Præstøe, Kalksteens Transport fra Faxe Steenbrud til Kalkovnen, det fornødne Brænde til Kalkbrændingen at tilføre, den brændte Kalks Opkiørsel til Klosteret; Vandstædenes Re...ge det Behøvende Træ til Strandstænger, Hække og Rækværker at tillave, Giærsels Hugningog Tilkiørsel fra Skoven, naar saadant eet eller andet Sted ved Hegnet skulde behøves; Dagarbejde ved Reparationer paa Klosterets, Ladegaardens og Betienternes Boeligers Bygninger, Bygningstømmers Fældning og Overskiæring m.v. mod Betaling for en Spanddag Tre Rigs-bankmark N.V. og for en Gangdag, een Rigsbankmark Navne Værdie.

I Henseende til de under denne Post ommeldte Reyser til Kiøge eller Præstøe, samt Skov-Kiørseler efter Bygnings-Materialier, af Eege og Fyrre-Tømmer, Planker, Brædder og Lægter, samt Tag og Muursteen, eller andre fornødne Ting: Bestemmes til et Læs af Eegefod 24 Alen Stolper eller 3 tømmer Planker, Opstandere, Løsholter eller andet sligt, 30 til 32 alen, norske 16 alener 4 stk., dobbelte 12 alener 6 stk enkelte 12 Alener 8 stk., Bønderspærer? 18 stk., Steenlægter* 3 Tylter, Skraaelægter** 5 Tylter, Brædder 2 Tylter, Tagsteen 100 stk.,dobbelte eller enkelte Flens- borger Muursteen 200 stk. og Kalk 4re Tønder, andre Deelee derefter i Forhold. - De efter denne Post pligtige Gangdage, forrettes af Karle eller saadanne forsvarlige Bud, som udfordres til Arbejdet.

8.

Fæsteren forbindes at give sine Forældre frie Huuslye og Ophold ved Stedet saalænge de lever, som og at svare hvad Skatter eller Paabudde, som for dem kunde blive at udrede, saa at de ikke paa nogen Maade blive enten Klosteret eller Fattig Kassen til Byrde.

9.

I Foreening med alt foranførte, haver Fæsteren endvidere at opfylde alle de Pligter, der i Almindelighed paaligger enhver Fæstebonde, saasom at Han ikke maae bortlaane, leye eller fæste, enten det heele eller nogen Deel af Gaardens Jorder eller Tilliggender, ikke jage eller fiske paa Gaardens Lod, ikke huuse og hæle* Løsgjængere, ey heller indtage Inderster og allermindst opbygge eller indrette Huuslelighed til saadant Brug, uden Direktionens skriftlige Tilladelse dertil. Derimod skal Fæsteren beflitte sig paa Plantning af Piil, Frugt og andre nyttige Træer, anlægge **Humle-Kuuler***, saae Hampe og Hør-Frøe, samt beviise Husbonden og sammes authoriserede Fuldmægtig Hørrighed og lydighed m. v. alt saaledes som loven og Anordninger paabyde og befale, efterlader Fæsteren noget herudi, eller af

det, som i dette Fæstebrev er bestemt og foreskrevet skal dette Fæste være forbrudt, og Han efter lovlige Omgang være pligtig at fratræde Gaarden.

Til Indfæstning betaler Fæsteren 400 Rd DC, siger Fire Hundrede Rigsdaler Dansk Courant. Dets til Bekræftelse, under vore Hænder og Klosterets hostrykte Segl Directionen for Wemmetofte Kloster, den 29. October 1813
von der Osten H Moltke

Med vedhæftet Synsforretning haver jeg imodtaget ligelydende Original Fæstebrev udstædt paa fornødent Stemplet Papiir No 8, 3 rd 36 s., hvis Indhold jo (?) herved forbinder mig og hustru i alle Maader at opfylde og efterleve. -

Datum ut supra. (givet som ovenfor)

Til Vitterlighed Hans Nielsen

Lars ___ Poul Jensen

Den ifølge nærværende Fæstebrev bortfæstede Eiendoms Hartkorn, er efter den ved Fr af 24 Juni 1840 paabudne(?) ny Matricuul 6 Tdr 6 Skp 1 Fdk 1½ alb og beløber Eiendommens saakaldte Gammelskat sig aarlig til 52 rd 51 s

Vemmetofte den 2den Juli 1844

(sign.)

Ordbog

Dommerkorn: naturalieafgift som bidrag til lønning af herredsfogeder, birkedommere og lignende.

Favn: måleenhed for rumfang: 1 favn = 2,23 m³ bruges især til udmåling af træ, brænde el.lign.

Gangdag: en dag, paa hvilken der (af landejendomsbesiddere) udføres arbejde i det offentlige tjeneste uden heste og vogn (mods. Spand-, Spænddag).

Gammelskat: Gammel-skat, en. Hartkornsskat, der indtil 1/7 1904 opkrævedes efter det if. matrikel af 1688 paa jorden hvilende hartkorn.

Gærdsel, et 1) om hvad der udgør, danner et gærde. om gærde i alm. 2) materiale (stave og ris, ogs. spec. om ris) til risgærde.

Hartkorn: Alt hvad der blev produceret paa en gård blev værdisat efter et system, der havde måleenheden en tønne hartkorn (Td. Htk.), det vil sige ca. 139 liter eller ca. 100 kg.

Humle-Kule: Humle-kule, en i jorden gravet kule, hvori humlerødderne nedlægge

Hæssel: Hasselbusk

Landgilde: Landgilde var en fæsters faste årlige afgift i naturalier og ofte også penge til herremanden, som ejede fæsterens gård. Landgildet var beregnet efter gårdens størrelse, og det bestod hovedsageligt af gårdens produkter. En middelstor gård skulle typisk af med cirka 2 tønner rug, 5 tønner byg og 2½ tønne havre.

Spandage: dag, paa hvilken landejendomsbesiddere mødte hver med (vogn og) et spand heste til arbejde i det offentlige tjeneste; blev også kaldt hoveridag.

Specielle Udskiftning: Vemmetofte Kloster foretog såkaldte "udskiftninger" af jorden i landsbyerne. Udskiftningen i Ebbeskov startede i 1807 ifølge Bog om Vemmetofte Kloster. Jordene blev delt om i fæster med matrikler i stedet for at bønderne var fælles om jorden. Sidste landsby, der blev udskiftet, var Lund. Her var bønderne imod.

Skraa-lægte, en. (tøm.) lægte, som sømmes paa spærenes undersider i skraa retning for at afstive taget; svertlægte.

Sten-lægte, en. jf. Straalægte; tøm.) lang, forholdsvis svær lægte til tagværket i huse med stentag.

Tønne land: En tønne land var det areal, der kunne tilsås med en tønne sædekorn. Det var defineret som 13.824 kvadratalen, men blev i 1688 afrundet til 14.000. Enheden blev afskaffet ved metersystemets indførelse i Danmark i 1907. Den nøjagtige værdi er 5.516,24 m², der er cirka 0,55 hektar.

